

Keskustelua ilmastonmuutoksesta ei pidä yrittää sensuroida!

(Helsingin Sanomat 25.11.2009)

”Lämpenemistä viimeiseen asti vastustaneista ilmatieteilijöistä on tullut toisenlaisia uskovaisia.”

Ilmatieteen laitoksen viestintäpäällikkö Eeva-Kaisa Heikuran yritys katkaista keskustelu ilmastoasioista ja keskittää ”totuuden” kertominen edustamalleen laitokselle on surullista luettavaa (HS Mielipide 23.11.).

Ilmastonmuutostutkimusta ja sen synnyttämää keskustelua pitkään seuranneena muistan ilmatieteilijöiden mielellään unohtaman ajan vain 15 vuotta sitten, jolloin nuo Pentti Linkolan kuvaamat ”onnettomat” harasivat pisimpään ilmaston lämpenemistä vastaan (Suomen Kuvalehti 21.5.1993).

Samaan aikaan osallistuin biologisiin aihetta käsitteleviin seminaareihin, joissa paikalle kutsutut ilmatieteilijät jankuttivat, että kaikki muutokset ovat normaalia vaihtelua.

Lyhyessä ajassa lämpenemistä viimeiseen asti vastustaneista ilmatieteilijöistä on tullut toisenlaisia uskovaisia.

TOISIN KUIN HEIKURAN edustamat sensorit näen vapaan keskustelun ilmastoasioista tärkeäksi. Vaikka hiilidioksidipitoisuuden nousu ilmakehässä on tunnettu tosiasia, kaikki ilmatieteilijätkään eivät ole yksimielisiä siitä, onko se syy lämpenemiseen ja onko globaalista lämpenemisestä ylipääntään riittävästi faktoja.

Tästä kertovat mm. arvostettujen klimatologien tuoreet kirjat, joista Ilmatieteen laitos ei ole kansalaisia jostain syystä valistanut (esim. Marcel Leroux 2005, *Global Warming. Myth or Reality? The Erring Ways of Climatology*. Springer-Verlag).

Ilmatieteilijät ovat myös itse syyllistyneet Heikuran esille ottamiin väärinkäytöksiin kuten tarkoitushakuisen, lämpenemistä tukevien aikasarjojen esittämiseen, ja perättömiin ”ennustuksiin”. Lämpenemistä vastaan puhuvat todisteet pyritään unohtamaan ja kieltämään.

TIETEeseen HUONOSTI sopivia ovat myös julkisuutta tavoittelevat äärevät ”ennustukset” eli skenaarit maapallon ilmastokehityksestä. Vaikka ne ovat osoittautuneet perättömiksi kerta toisensa jälkeen ja niitä on jouduttu myöhemmin lieventämään, mm. tänä syksynä on pantu entisistä paremmaksi ”ennustamalla” Pohjois-Euroopan ilmaston lämpenevän lähivuosikymmeninä jopa 15 asteella, mikä on absurdi ajatus.

Science fiction -mallit ovat alkaneet elää omaa elämäänsä, ja niitä pidetään faktoina. Myös napajäiden olisi pitänyt jo sulaa ja miljoonien ihmisten hukkaa 30 metriä nousseen meriveden alle. Kauhukuvat eivät ole (onneksi) toteutuneet.

”Science fiction –mallit ovat alkaneet elää omaa elämäänsä, ja niitä pidetään faktoina.”

Tiede ei ole myöskään puolueetonta, sillä tiedeihmiset käyttäytyvät samalla tavalla kuin ”tavalliset” ihmiset: he rakastavat trendejä ja eroja, mikä vääristää totuutta.

Trendit ja erot, jotka perustuvat lyhyisiin aikasarjoihin, saadaan kyllä helposti julkaistuksi, mutta pitkiinkään sarjoihin perustuvat tutkimukset status quosta eivät ylitä julkaisukynnystä.

Ilmaston lämpenemisestä annetaan mielestäni liian yksipuolinen, pelkästään hiilidioksidin kasvuun perustuva kuva, kun kyseessä on paljon monimutkaisempi fysikaalis-biologinen prosessi.

LUONTO ON ilmastonmuutosasiassa ehdoton erotuomari. Tällä hetkellä tiedämme, että on olemassa kiistattomia todisteita ilmaston lämpenemisestä ja sen aiheuttamista luonnonmuutoksista mm. Keski-Euroopassa ja Alaskassa.

Toisaalta on myös tosiasia, että monilla alueilla (Pohjois-Skandinavia, Huippuvuoret, Antarktis ja niin edelleen) ei ole tapahtunut mitään poikkeavaa. Alaskassa ja Grönlannissa sulamassa olleet jäätikötkin ovat alkaneet taas kasvaa, mikä viittaa suureen ympäristödynamiikkaan, jota me emme vielä ymmärrä riittävästi.

Samalla unohtuu esimerkiksi se tosiasia, että 1930- ja 1940-luvuilla arktisten alueiden ilmasto oli yhtä lämmin tai jopa lämpimämpi kuin nykyisin. Grönlannin jäämassa ei silloin sulanut mereen, ja jääkarhut selvisivät hengissä niin kuin näyttävät selviävän nytkin.

Luonnon- ja ympäristönsuojelu on elämän tärkeimpiä asioita, mutta niiden on perustuttava faktoihin. Jos haluaisimme todella torjua ihmisen aiheuttaman ilmaston lämpenemisen uhkia, meidän pitäisi sopia hiilidioksidipäästöjen alentamisen sijasta ihmismäärän rajoittamisesta.

Antero Järvinen

professori, johtaja

Helsingin yliopiston Kilpisjärven biologinen asema